

**STRATEGY FOR THE IMPLEMENTATION OF THE SCHOOL SCHEME IN FINLAND¹
FROM 2023/2024 TO 2028/2029 SCHOOL YEAR**

DATE OF ADOPTION: 26.04.2023

Contents

1.	ADMINISTRATIVE LEVEL OF IMPLEMENTATION.....	4
2.	NEEDS AND RESULTS TO BE ACHIEVED.....	4
2.1.	Identified needs	4
2.2.	Objectives and indicators	5
2.3.	Baseline.....	6
3.	BUDGET.....	7
3.1.	Union aid for the school scheme	7
3.2.	National aid granted, in addition to Union aid, to finance the school scheme.....	7
3.3.	Existing national schemes.....	9
4.	TARGET GROUP/S	10
5.	LIST OF PRODUCTS DISTRIBUTED UNDER THE SCHOOL SCHEME.....	11
5.1.	Fruit and vegetables.....	11
5.1.1.	Fresh fruit and vegetables and fresh products of the banana sector - Article 23(3)(a) of the basic act.....	11
5.1.2.	Processed fruit and vegetable products – Article 23(4)(a) of the basic act.....	12
5.2.	Milk and milk products.....	13
5.2.1.	Milk - Article 23(3)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013	13
5.2.2.	Milk products - Article 23(4)(b) of Regulation (EU) No 1308/2013	13
5.2.3.	Milk products - Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013	14
5.3.	Prioritisation of fresh fruit and vegetables and drinking milk.....	15
5.4.	Scheme products & other agricultural products in the educational measures.....	15
5.5.	Criteria for the choice of products distributed under the school scheme and any priorities for the choice of those products.....	15
6.	ACCOMPANYING EDUCATIONAL MEASURES	16

7.	ARRANGEMENTS FOR IMPLEMENTATION	18
7.1.	Price of school fruit and vegetables/milk.....	18
7.2.	Frequency and duration of distribution of school fruit and vegetables/milk and of accompanying educational measures	19
7.3.	Timing of distribution of school fruit and vegetables/milk.....	20
7.4.	Distribution of milk products in Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013.....	21
7.5.	Selection of suppliers.....	21
7.6.	Eligible costs	21
	7.6.1. Reimbursement rules.....	21
	7.6.2. Eligibility of certain costs	22
7.7.	Involvement of authorities and stakeholders.....	22
7.8.	Information and publicity.....	23
7.9.	Administrative and on-the-spot checks.....	24
7.10.	Monitoring and evaluation	24

1. ADMINISTRATIVE LEVEL OF IMPLEMENTATION

National	X	Koulujakelujärjestelmää toteutetaan kaikkialla Suomessa. Strategia laaditaan maa- ja metsätalousministeriössä ja käytännön toimeenpanosta vastaa Ruokavirasto ¹ . Kunnat tai muut opetuksen järjestäjät ovat vastuussa kouluruokailun järjestämisestä ja päättävät itsenäisesti koulujakelutuen hakemisesta ja ohjelmaan osallistumisesta
Regional	☐	

2. NEEDS AND RESULTS TO BE ACHIEVED

2.1. Identified needs

Tilanneanalyysi

Suomessa koululaisille tarjotaan maksuton kouluruoka, jota ohjaavat kansalliset ravitsemus- ja ruokasuositukset sekä lainsäädäntö². Ruokakasvatus on osa koulujen opetussuunnitelmaa³. Maksuttoman kouluruokailun järjestäminen on mahdollistanut koulujakelussa tuettavien tuotteiden tehokkaan jakelun, erityisesti maidon ja maitotuotteiden osalta.

Maksuttoman ruokailun yhteensovittaminen EU:n yhteisen koulujakelua koskevan lainsäädännön kanssa tuottaa kuitenkin haasteita. Kansallisesta näkökulmasta esimerkiksi tukea saavien tuotteiden käyttö kouluruuan valmistukseen olisi tarkoituksenmukaista, mutta ei ole lainsäädännöllisesti mahdollista.

Valtion ravitsemusneuvottelukunta laati 2017 kouluruokailusuosituksen ”Syödään ja opitaan yhdessä”⁴. Suosituksen pohjana ovat Terveyttä ruoasta – suomalaiset ravitsemussuositukset (2014) ja Syödään yhdessä – ruokasuositukset lapsiperheille (2016)⁵. Suosituksen mukaan nestemäisiä maitovalmisteita tai hapanmaitovalmisteita nautittaisiin päivittäin kouluateriaalla ja suositeltavia valintoja ovat rasvattomat ja D-vitaminoidut tuotteet.

¹ Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä (999/2012) <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2012/20120999> ja sen nojalla vuosittain annetut valtioneuvoston asetukset

² <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7P31a> 31§

³ https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf s.42

⁴ <https://www.julkari.fi/handle/10024/131834>

⁵ <https://www.ruokavirasto.fi/en/foodstuffs/healthy-diet/nutrition-and-food-recommendations/>

Koulumaitojakelun lisäarvo maksuttomaan kouluruokailuun nähden tulee erityisesti siitä, että sen avulla ohjataan oppilaitoksia vähärasvaisten maitotuotteiden käyttöön. Nestemäisten maitotuotteiden korkealla kulutuksella on ollut laskeva kehityssuunta Suomessa. Seurantatutkimuksessa todettiin koululaisten maidonkulutuksen laskeneen 2017-2022. Koulumaitojakelun tavoitteena on kuitenkin ylläpitää kulutusta ja tuoda esille vähärasvaisia maitotuotteita terveellisenä vaihtoehtona.

Kouluruokailusuosituksen mukaan perusopetuksen oppilaille tulisi lounaan lisäksi järjestää mahdollisuus maksuttomaan ja ravitsevaan välipalaan, jos koulun oppitunnit jatkuvat pidempään kuin kolme tuntia koululounaan jälkeen koulumatkat huomioiden.

Keväällä 2023 työnsä päättävän hallituksen ohjelmassa todetaan: ”Kehitetään terveellistä yhteisöllistä ja ekologista kouluruokailua. Selvitetään välipalan toteuttaminen koulupäivän uudistamisen yhteydessä”

Hallitusohjelman mukaisen Kouluruuan kehittämissuositusten⁶ mukaan välipalikäytäntöjen kehittämiseksi ja yhtenäistämiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa tulisi tarjota maksuton, ravitseva välipala koulu- ja opiskelijaruokailusuositusten mukaisesti. Välipala tulee resurssoida erillisenä opiskelutyöpäivän ateriana eikä se saa heikentää tarjotun koulu- tai opiskelijalounaan määrää tai laatua.

Välipalan tarjoamista ei ohjaa lainsäädäntö, joten välipalikäytännöt vaihtelevat paljon kunta- ja oppilaitoskohtaisesti. Tästä johtuen oppilaat ja perheet ovat eriarvoisessa asemassa ja erityisesti yläkouluikäiset oppilaat hankkivat itse epäterveellisiä välipaloja. Ravitsemuksen kannalta oppilaat syövät liian vähän kasviksia ja epäterveelliset välipalat voivat olla merkittävä lisätyn sokerin lähde nuorten ruokavaliassa.

Kouluruokailusuositusten mukaan hyvän aamu- tai välipalan perustan muodostavat kasvikset, hedelmät, marjat, kuitupitoiset vähän suolaa sisältävät täysjyväpuurot, -leivät ja -leivonnaiset sekä rasvattomat ja vähärasvaiset maitovalmisteet. Välipalalla kasviksia, hedelmiä ja marjoja suositellaan valitsemaan monipuolisesti ja sesongin mukaan.

Kattava koululounas, välkyt välipalat –selvityksen⁷ (2021) mukaan 25 % kunnista tarjoaa maksuttoman iltapäivän välipalan oppilaille, joiden tunnit jatkuvat lounaan jälkeen yli kolme tuntia. Kunnista 56 % ei tarjoa oppilaille maksutonta välipalaa ja 7 % tarjoaa puolestaan maksuttoman välipalan kaikille oppilaille.

Kouluhedelmäjakelun lisäarvo saataisiin paremmin esiin keskittämällä resurssit selvemmin välipalan tarjoamiseen.

Haasteena koulujakelujärjestelmän toteuttamiselle on inflaatio ja raaka-aineiden hinnan nousu ja siten koulujen ja päiväkotien mahdollisuus hankkia tuotteita määrällisesti nykyistä vastaava määrä. Tämä koskee erityisesti kasviksia ja hedelmiä. Lisäksi Suomen koulumaitotuen määrä vuosina 2023-2029 on alempi kuin aiempina vuosina ja sen vuoksi koulumaitotuen käyttöä ja sen tuotevalikoimaa on tarkasteltava uudelleen.

⁶ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164473>

⁷ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163084/8-2021-The%20school%20meals%20of%20the%20future.pdf>

Uudet pohjoismaiset ravitsemussuositukset valmistuvat kesällä 2023 ja niistä johdetut kansalliset ravitsemussuositukset 2024. Tätä koulujakelujakelustrategiaa päivitetään tarvittaessa kansallisten suositusten perusteella.

Arviointiraportin suositukset

Arviointiraportin mukaan kouluhedelmäjakelulla oli melko pieni vaikutus lasten kasvisten saantiin. Kouluhedelmäjakelu otettiin Suomessa käyttöön vasta 2017, joten se on järjestelmänä melko uusi eivätkä kaikki mahdolliset edunsaajat ole osanneet hyödyntää tukea täysimääräisesti. Tiedottamista järjestelmästä on edelleen parannettava.

Arviointiraportin suositusten mukaan näyttää ilmeiseltä, että tietoa koulujakelun liitännäistoimenpiteenä toteutusta RuokaTutkasta tulisi saada lisää kouluihin ja päiväkoteihin. Arviointiraportista ilmeni myös, että huomattava osa kyselyyn vastanneista opettajista ja kasvattajista ei ollut tutustunut RuokaTutkan materiaaleihin. Tämä arviointiraportin havainto nostettiin yhdeksi strategian liitännäistoimenpiteitä koskevaksi kehityskohteeksi. Lisäksi toisen asteen opiskelijoille on tarve tuottaa nimenomaan tälle kohderyhmälle paremmin soveltuvaa materiaalia.

Raportin mukaan mahdollisuutta koulujakelujärjestelmästä tuettavien tuotteiden käyttöä osana ruuanvalmistusta olisi syytä pohtia, kuitenkin siten, että tuen lisäarvo säilyisi, eikä tuettavilla tuotteilla korvattaisi ilman tukea muutenkin hankittavia tuotteita. Arviointiraportin mukaan nykyisellään, kun tuettavia tuotteita ei saa sekoittaa muihin tuotteisiin, eikä niihin saa lisätä sokeria tai muuta makeutusainetta, niiden käyttömahdollisuudet jäävät rajallisiksi. Juotavan maidon käytön väheneminen lisää myös tarvetta muiden maitotuotteiden käyttöön niissä olevan kalsiumin ja lisätyn D-vitamiinin vuoksi.

Näitä raportin suosituksia tarkasteltiin, mutta todettiin, että käyttö ruuanvalmistuksessa ei EU:n lainsäädännön mukaan ole mahdollista. Lisäksi koulumaitotuen määrä kaudella 2023–2029 on 29 prosenttia alempi kuin aiemmin. Jatkossa maitotuotteiden koulujakelussa painotetaan entistä enemmän juotavan maidon ja piimän jakelua. Tämä myös yksinkertaistaa tuen hallinnointia ja valvontaa.

Arvioinnissa nousi esille luomutuotteiden korkeamman tukitason vaikutus siihen, että luomutuotteiden käyttö vähentää tuettavien ja terveellisten tuotteiden käytön kokonaismäärää. Lukuvuonna 2022–2023 koulujakelutukea on varattu hedelmä- ja vihannestuotteille noin 1,4 milj. euroa, kun määräraha maitotuotteille on 2,5-kertainen eli noin 3,4 milj. euroa. Merkittävästi pienemmän määrärahan vuoksi tämä uhka korostuu kouluhedelmätuen kohdalla, vaikka tähän mennessä luomutuotteiden käyttö hedelmissä ja vihanneksissa ei olekaan saavuttanut samanlaista suosiota kuin maitotuotteissa. Arvioinnin mukaan järjestelmään sisällytettyä kannustusta luomun käyttöön kannattaa jatkossa arvioida kriittisesti etenkin, kun määrärahat uhkaavat jäädä riittämättömiksi tuen kysyntään nähden.

Sidosryhmäkeskustelujen perusteella todettiin, että nykyinen luomutuotteiden käyttöön kannustava korkeampi tuki on perusteltu kansallisen luomuohtelman, kansallisen hankintastrategian ja EU:n luomutavoitteiden pohjalta.

Seurantatutkimuksen mukaan oppilaat valitsevat koulun välipalatarjonnasta usein kasviksen, hedelmän tai marjan. Näin ollen kouluja tulisi kannustaa välipalan järjestämiseen koulupäivän aikana ja hyödyntämään sen järjestämisessä kouluhedelmätukea. Suositus huomioitiin siten, että kouluhedelmätuella jatkossa rahoitetaan ainoastaan välipalana tarjottavien tai lounaan yhteydessä jaettavaan välipalana nautittaviin hedelmien ja vihannesten hankintaa. Keskittämällä kouluhedelmäjakelu välipaloihin saadaan lisää vaikuttavuutta järjestelmälle ja tämä yksinkertaistaa tuen hallinnointia ja valvontaa.

Tunnistetut tarpeet:

- 1) Edistää lasten ja nuorten terveellisiä ruokatottumuksia ja hyvinvointia valtion ravitsemusneuvottelukunnan ravitsemus- ja ruokasuositusten mukaisesti
- 2) Ylläpitää vähärasvaisten maitotuotteiden käyttöä, lisätä kasvien monipuolista käyttöä ja edistää luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden menekkiä.
- 3) Lisätä lasten ja nuorten tietoisuutta terveellisistä ruokailutottumuksista, paikallisesta ja luonnonmukaisesta tuotannosta, kestävästä ruokajärjestelmästä, ympäristövaikutuksista sekä ruokahävikin vähentämisestä.
- 4) Edistää lasten ja nuorten ruokaosaamista ja kehittää ruokakasvatusta Opetushallituksen laatiman opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

2.2. Objectives and indicators

General objective(s)	Impact indicator(s)	Specific objective(s)	Result Indicator(s)	Output Indicator(s)
Edistää lasten terveellisiä ruokatottumuksia ravitsemusneuvottelukunnan suositusten mukaisesti	Tuetun koulumaidon kulutuksen muutos % ikäryhmittäin (suhteutettuna lasten lukumäärään) ja kouluhedelmien kulutuksen muutos % ikäryhmittäin (suhteutettuna lasten lukumäärään)	Lisätä kasvisten monipuolista käyttöä sekä Edistää terveellisten välipalojen tarjontaa oppilaitoksissa	% osuus kouluhedelmäjakelun osallistuneista lapsista per lukuvuosi suhteessa kohderyhmän lasten kokonaismäärään	koulujakeluun osallistuneiden lasten määrä
			% osuus kouluhedelmäjakelun osallistuneista kouluista per lukuvuosi suhteessa kohderyhmän koulujen kokonaismäärään	Osallistuneiden koulujen kokonaismäärä Jaettujen hedelmien ja vihannesten määrä
	Muutos niiden lasten prosenttiosuudessa, joiden osalta maidon ja hedelmien ja vihannesten päiväsaantisuositukset täyttyvät	Oppilaat valitsevat useammin terveellisiä välipaloja	Hedelmän tai vihanneksen valinneiden osuus%	
		Ylläpitää vähärasvaisten maitotuotteiden käyttöä oppilaitoksissa	% osuus koulumaitojakelun osallistuneista lapsista per lukuvuosi suhteessa kohderyhmän lasten kokonaismäärään	Osallistuneiden lasten määrä
			% osuus koulumaitojakelun osallistuneista kouluista per lukuvuosi suhteessa kohderyhmän koulujen kokonaismäärään	Osallistuneiden koulujen kokonaismäärä
			Maidon (ja piimän) juominen koululounaalla vähintään 3-4 arkipäivänä %osuus	Järjestelmässä jaettu maidon kokonaismäärä

Edistää luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden menekkiä: Suomen kansallisen luomuohjelman ja kansallisen hankintastrategian mukainen julkisten keittiöiden luonnonmukaisten tuotteiden käyttötaavoite, 25 %	Luomumaidon osuus koulujakelumaidosta	Lisätä koulujen luomutuotteiden käyttöä	% osuus koulumaitojakelun osallistuneista kouluista, joissa tarjottu luomumaitoa per lukuvuosi suhteessa kaikkiin osallistuneiden koulujen kokonaismäärään	Luomumaitoa tarjonneiden koulujen ja päiväkotien määrä Koulujakelun luomumaidon määrä, litraa
Lisätä lasten ja nuorten tietoisuutta terveellisistä ruokailutottumuksista, paikallisesta ja luonnonmukaisesta tuotannosta, kestävästä ruokajärjestelmästä, ympäristövaikutuksista sekä ruokahävikin vähentämisestä	Muutos lasten asenteissa	Liitännäistoimenpiteiden sisältöjen tunnetuksi tekeminen	Osuus opettajista/kasvattajista, jotka ovat käyttäneet liitännäistoimenpiteiden materiaalia Opettajien ja kasvattajien arvio toimenpiteiden ja materiaalien vaikuttavuudesta paranee	Opettajien/kasvattajien lukumäärä, jotka käyttäneet materiaalia
		Ruokahävikin puolittaminen ruokapalveluissa (koulut, päiväkodit) 2030 mennessä	Ruokahävikin osuuden kehitys	Ruokahävikin (tarjoilu- ja lautashävikin) määrä / lapsi

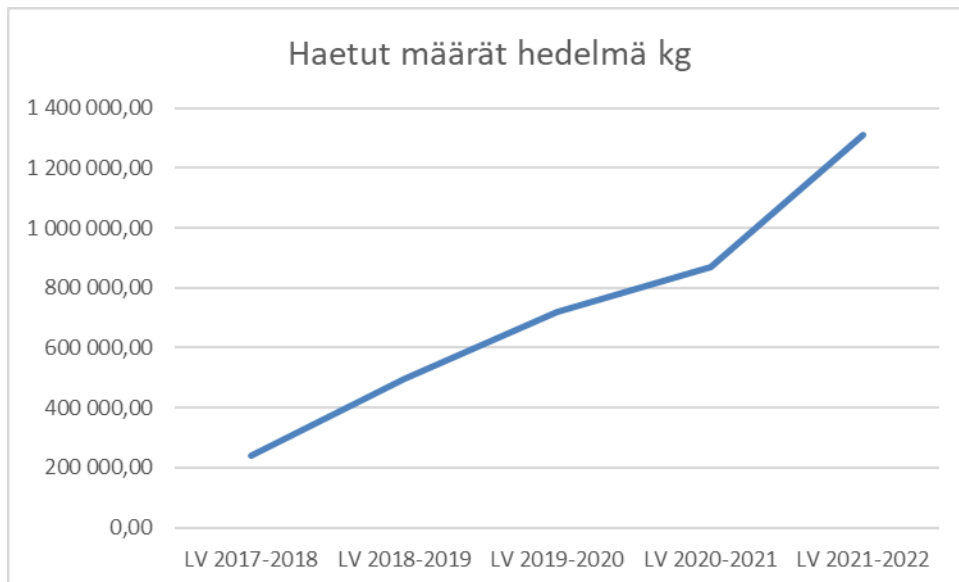
2.3. Baseline

Koulujakeluun osallistuneiden koulujen lukumäärä, koulujakeluun osallistuneiden lasten lukumäärä, luomumaidon jakeluun osallistuneiden koulujen määrä, tiedot Ruokavirasto.

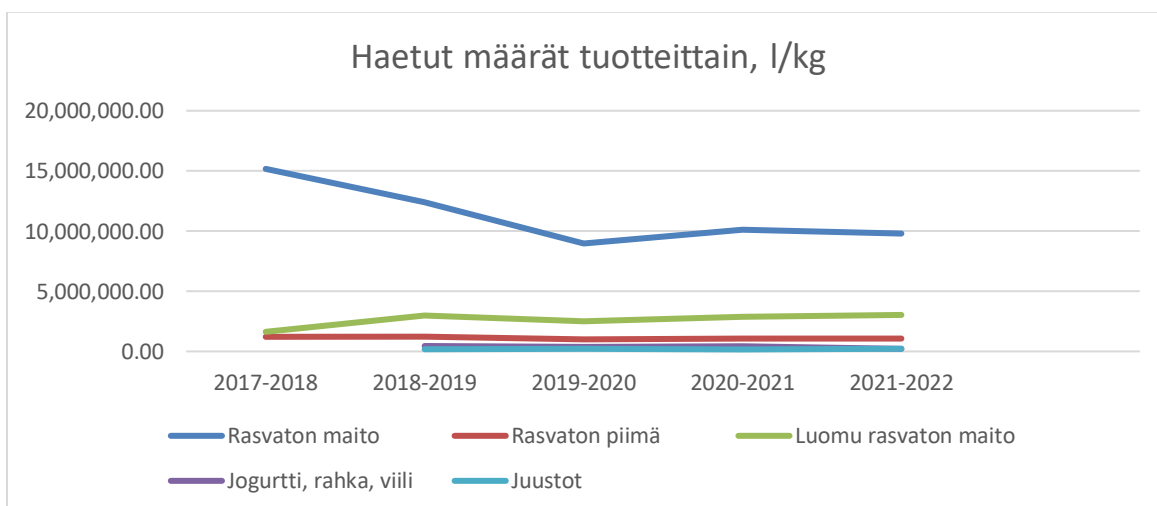
Kaikkien koulujen lukumäärä, Tilastokeskus: Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset

Muutos lasten suoraan ja välillisesti nauttimien tuoreiden hedelmien ja vihannesten kulutuksessa: jaettujen hedelmien ja vihannesten määrä, jaetun maidon määrä, Ruokavirasto

Koulujakelussa jaettujen hedelmien ja vihannesten määrä 2017-2022. Ruokavirasto

Muutos lasten suoraan ja välillisesti nauttiman maidon kulutuksessa:
Koulujakelussa jaettujen tuotteiden määrä 2017-2022, maitotuotteet. Ruokavirasto

Muutos niiden lasten prosentiosuudessa, joiden osalta hedelmien ja vihannesten päiväsaantisuositus täyttyy.

Kasvien päivittäinen saantisuositus täyttyy (= kasviksia/hedelmiä /marjoja vähintään neljällä aterialla päivässä). Kuudes- ja kahdeksaluokkalaiset yhteensä (% , n) vuonna 2017 ja 2022. TK-Evalin raportti (THL)

	Kaikki oppilaat yhteensä v. 2017, % (n)	Kaikki oppilaat yhteensä v. 2022, % (n)
Kyllä	28,1 (714)	29,3 (387)
Ei	71,9 (1825)	70,7 (935)
Tieto puuttuu, n	322	178

Koulun välipalatarjoilusta valinnut kasvoksen, hedelmän tai marjan. Kuudes- ja kahdeksaluokkalaiset yhteensä (% , n) vuonna 2017 ja 2022. TK-Evalin raportti

	Kaikki oppilaat yhteensä v. 2017, % (n)	Kaikki oppilaat yhteensä v. 2022, % (n)
Kyllä	31,3 (77)	58,5 (86)
Ei	68,7 (169)	41,5 (61)

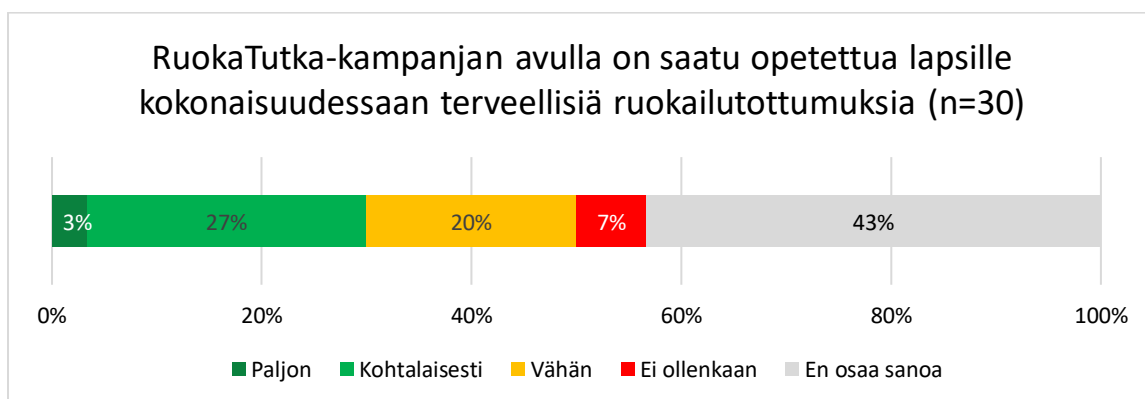
Muutos niiden lasten prosenttiosuudessa, joiden osalta maidon tai maitotuotteiden nauttimista koskevat kansallisten terveys- ja ravitsemusviranomaisten antamat suositukset täyttyvät kyseiselle ikäryhmälle suunnattujen kansallisesti suositeltujen rasva- ja natriumpitoisuuksien mukaisesti.

Maidon päivittäinen saantisuositus täyttyy (=maitoa vähintään kolmella aterialla päivässä). Kuudes- ja kahdeksaluokkalaiset yhteensä (% , n) vuonna 2017 ja 2022. TK-Evalin raportti (THL)

	Kaikki oppilaat yhteensä v. 2017, % (n)	Kaikki oppilaat yhteensä v. 2022, % (n)
Kyllä	60,3 (1591)	49,6 (654)
Ei	39,7 (1047)	50,4 (654)
Tieto puuttuu, n	223	182

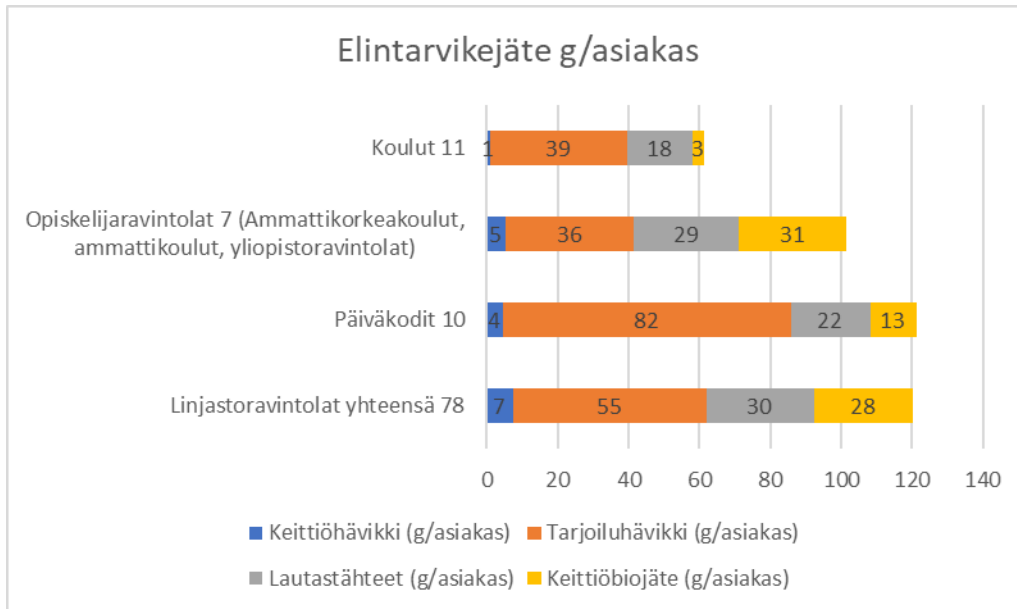
Muutos lasten tietoisuudessa terveellisistä ruokailutottumuksista:

Arvio RuokaTutka-kampanjan kokonaisvaikutuksesta lasten terveellisten ruokailutottumusten oppimiseen Tuensaajakysely, vastaajina opettajat ja kasvattajat kouluissa ja päiväkodeissa. TK-Eval 2022

Ruokahävikki oppilaitoksissa: Luke seurantatutkimukset⁸

⁸<https://jukuri.luke.fi/handle/10024/545374>

Elintarvikejätteen määrä kouluissa ja päiväkodeissa vuosina 2018-2019

3. BUDGET

3.1. Union aid for the school scheme

EU aid for the school scheme (in EUR)	Period 1/8/2023 to 31/7/2029		
	School fruit and vegetables	School milk	Common elements if applicable
Distribution of school vegetables/school milk	9 365 135	15 290 685	
Accompanying educational measures	572 147	934 158	1 506 304
Monitoring, evaluation, publicity ⁴	100 377	163 887	264 264
Total	10 037 658	16 388 730	
Overall total	26 426 388		

3.2. *National aid granted, in addition to Union aid, to finance the school scheme⁵*

No		☒	
Yes Supply/distribution		☐	
		Fruit/vegetables	Milk/milk products⁶
			Milk/milk products other than Annex V

3.3. Existing national schemes	
No	x ☐
Yes	☐
<p>Suomessa kunnat ovat lakisääteisesti tarjonneet jo 75 vuoden ajan kaikille opetukseen osallistuville oppivelvollisuuskoulujen oppilaille tarkoituksenmukaisesti ohjatun, täysipainoisen ja maksuttoman aterian (perusopetuslaki 31 §). Kouluruokailu on keskeisessä roolissa koulujen opetus- ja kasvatustehtävissä. Sen katsotaan edistävän oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä. EU:n tukema koulujakelujärjestelmä täydentää hyvin suomalaista kouluruokailua:</p>	
- Extension of the target group	☐
- Extension of the range of products	☐ x
- Increased frequency or duration of distribution of products	☐ x
- Enhanced educational measures (increased number or frequency or duration or target group of those measures)	☐ x
- Other: please specify (e.g. if products originally not free of charge and that are provided free of charge)	☐ x
<ul style="list-style-type: none"> - luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tarjonta. - ruokakasvatus - tietoisuus ruoan alkuperästä <p>.....</p>	
<p>Lisäarvo kansalliseen: koulumaitotuen avulla on voitu ohjata kuntia käyttämään ravitsemussuosituksen mukaisesti vähärasvaisia maitotuotteita ja luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita.</p> <p>Kouluhedelmätuen kohdentamisella välipalojen tarjoamiseen ohjataan maksuttomaan välipalojen käyttöön kouluissa</p>	

4. TARGET GROUP/S

School level	Age range of children	School fruit and vegetables	School milk
Nurseries	0-5	x ☐	x ☐
Pre-schools	5-7	x ☐	x ☐
Primary	6-10	x ☐	x ☐
Secondary	10-18	x ☐	x ☐

For primary schools we count all the children in comprehensive school (classes 1-10). Technically classes 7-10 could be considered as secondary school but for the purposes of the scheme this division is more appropriate.

5. LIST OF PRODUCTS DISTRIBUTED UNDER THE SCHOOL SCHEME

5.1. Fruit and vegetables

5.1.1. Fresh fruit and vegetables and fresh products of the banana sector

Apricots, cherries, peaches, nectarines, plums	☐ x	Carrots, turnips, salad beetroot, salsify, celeriac, radishes and other edible roots	x ☐
Apples, pears, quinces	☐ x	Cabbages, cauliflowers and other edible brassicas	☐ x
Bananas	☐ x		
Berries	☐ x	Cucumbers, gherkins	X
Figs	☐ X	Lettuces, chicory and other leaf vegetables	☐ x
Grapes	☐ x	Lentils, peas, other pulses	x ☐
Melons, watermelons	☐ x	Tomatoes	☐ x
Citrus fruit	☐ x	Other vegetables: please specify ⁸	☐
Tropical fruit ⁹	☐ x	
Other fruit: please specify	☐		
.....			

Tuettavat tuotteet valitaan vuosittain valtioneuvoston asetuksella ja niitä pyritään vaihtelemaan

Average diversity of fresh fruit products envisaged by the strategy, per establishment for one school year:		Average diversity of fresh vegetable products envisaged by the strategy, per establishment for one school year:	
1-6 products	X ☐	1-3 products	☐
7-14 products	☐	3-6 products	X ☐
> 14	☐	7-10	☐
		> 10	☐

5.1.2. Processed fruit and vegetable products

Products distributed under the school scheme		Added salt		Added fat		Comments (optional)	
		No	Yes	No	Yes		
Fruit juices	☐						
Fruit purées, compotes	☐	☐	☐		☐	☐	
Jams, marmalades	☐	☐	☐		☐		
Dried fruits	☐	☐	☐		☐		
Vegetable juices	☐	☐	☐		☐		
Other: please specify	☐	☐	☐		☐		
.....							

5.2. Milk and milk products

5.2.1. Milk

5.2.2.

Drinking milk and lactose-free versions	☐ X
---	----------------------------

5.2.3. Milk products -

5.2.4.

Products distributed under the school scheme		Added salt			Added fat			Comments (optional)
		No	Yes		No	Yes		
Cheese and curd	X	☐	X ☐	max 1,2%	☐	X ☐	max 17%	
Plain yoghurt	X ☐	X ☐	☐		X ☐	☐		
Fermented or acidified milk products without added sugar, flavouring, fruits, nuts or cocoa	☐ X	☐ X	☐		X ☐			

Ensisijaisesti tuemme vain nestemäisiä tuotteita (rasvaton maito ja piimä), tukimenekin mukaan voimme laajentaa tukikelpoisia tuotteita muihin terveellisiin maitotuotteisiin (juusto, jogurtti).

Nestemäisten ja luomutuotteiden priorisointi tapahtuu korkeammalla tukitasolla sekä kansallisella lainsäädännöllä säätelemällä

Tuki nestemäisille maitotuotteille on korkeampi kuin liitteen V tuotteille.

Kaikkien ohjelmassa jaettavien tuotteiden pitää täyttää Suomen virallisten kouluruokasuositusten vaatimukset

5.2.5. Milk products - Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013

Products to be distributed under the school scheme	Added salt				Added fat			Added sugar
	No	Yes	No	Yes	No	Yes		
Category I (milk component $\geq 90\%$). Fermented milk products without fruit juice, naturally flavoured	☒	☐	☐		☒	☐		7%
Category I (milk component $\geq 90\%$). Fermented milk products with fruit juice, naturally flavoured or non-flavoured	☒	☒	☐		☒	☐		7%
Category I (milk component $\geq 90\%$). Milk-based drinks with cocoa, with fruit juice or naturally flavoured	☐	☐	☐		☐	☐		%
Category II (milk component $\geq 75\%$). Fermented or non-fermented milk products with fruit, naturally flavoured or non-flavoured	☒	☒	☐		☒	☐		7%

5.3. Prioritisation of fresh fruit and vegetables and drinking milk

Tukitaso maitokomponentille on suurempi nestemäisillä maitotuotteilla kuin muilla maitotuotteilla

Vain hedelmät ja vihannekset ovat tukikelpoisia

5.4. Scheme products & other agricultural products in the educational measures

Scheme products		
Yes		No
☒	Please list the products: All fresh fruits and vegetables	☐
Other agricultural products		
Yes		No
☐	Please list the products:	☒

5.5. Criteria for the choice of products distributed under the school scheme and any priorities for the choice of those products	
Health considerations	☒
Environmental considerations	☒
Seasonality	☒
Variety of products	☒
Availability of local or regional produce	☒
Any priority/ies for the choice of products:	
Local or regional purchasing	☒
Any comments	
Organic products	☒
Tukitaso luomulla korkeampi	
Short supply chains	☒
Any comments	
Environmental benefits	
Any comments	
Products recognised under the quality schemes established by Regulation (EU) No 1151/2012	☐
Fair-trade	☐
Other, please specify:	

6. ACCOMPANYING EDUCATIONAL MEASURES

Title	Objective	Topics	Description
Koulujakelujärjestelmän ruokakasvatusaineistot	Edistää lasten ja nuorten ruokaosaamista, lisätä lasten ja nuorten tietoisuutta terveellisistä ruokailutottumuksista, luonnonmukaisesta tuotannosta ja kestävästä ruuan tuotannosta	<p>Aiemmin ruokakasvatukseen tuotetun aineiston markkinointi: tehdä aineistoa tunnetuksi opettajille ja kasvatushenkilökunnalle ja/tai vanhemmille. Kohderyhmäkohtainen aineistojen markkinointi.</p> <p>Uuden aineiston tuottaminen ruokakasvatukseen: internetsivujen kehittäminen, mobiili- ja muut pelit, tiedotusmateriaalit, julisteet</p>	<p>Tunnistaa aiemmin RuokaTutka-hankkeessa tuotetusta aineistosta tärkeimmät ja vaikuttavimmat ja markkinoida niitä aktiivisesti opettajille, rehtoreille ja kasvatushenkilökunnalle ja/tai vanhemmille.</p> <p>Tuottaa uutta materiaalia erityisesti yläkoulujen ja toisen asteen tarpeisiin.</p>
Vuorovaikutusmenetelmät	lasten ja nuorten tietoisuuden lisääminen terveellisistä ruokailutottumuksista	Oppitunnit, webinaarit, sosiaalinen media, vaikuttajayhteistyö	Kehittää kohderyhmäkohtaisesti vuorovaikutusmenetelmä, joilla voidaan käyttää lasten ja nuorten tietoisuuden lisäämiseen terveellisistä ruokailutottumuksista
Maatila- ja kouluvierailut	Tutustuttaa lapset monipuolisesti ruuan tuotantoon ja ruokajärjestelmään	paikallinen ruuantuotanto, kestävä tuotanto	Vierailuja maatiloille tai tutustumista maatalojen toimintaan esimerkiksi viljelijöiden kouluvierailujen tai etäyhteyden tai tms. välityksellä ikäluokalle sopivalla tavalla. Tutustuminen elintarvikealan yrityksiin.
Maistatukset	Lisätä lasten ja nuorten kasvien tuntemusta	maistatukset, työpajat	Toimenpiteenä voi olla esimerkiksi Sapere-menetelmän mukaiset maistatukset (ikäluokka), tutustuminen kasviin ja niiden monipuoliseen käyttöön

7. ARRANGEMENTS FOR IMPLEMENTATION

7.1. Price of school fruit and vegetables/milk

Koulujakeluohjelmalla tuetaan kouluruokailun järjestäjiä, jotka tarjoavat ateriat lapsille ja nuorille maksutta.

7.2. Frequency and duration of distribution of school fruit and vegetables/milk and of accompanying educational measures

Envisaged frequency of distribution:

	School fruit and vegetables	School milk
Once per week	☐	☐
Twice per week	☐	☐
Three times per week	☐	☐
Four times per week	☐	☐
Daily	x ☐	x ☐
Other : please specify ¹³	☐	☐

Envisaged duration of distribution:

	School fruit and vegetables	School milk
≤ 2 weeks	☐	☐
> 2 and ≤ 4 weeks	☐	☐
> 4 and ≤ 12 weeks	☐	☐
> 12 and ≤ 24 weeks	☐	☐
> 24 and ≤ 36 weeks	☐	☐
Entire school year	X ☐	x ☐
Any comment:		

Envisaged duration of accompanying educational measures during the school year:

(please indicate the number of hours or shortly explain/comment)

7.3. Timing of distribution of school fruit and vegetables/milk

Envisaged timing of distribution during the day:

	School fruit and vegetables	School milk
Morning/morning break(s)	x ☐	x ☐
Lunchtime	x ☐	x ☐
Afternoon/afternoon break(s)	x ☐	x ☐

Koulujakelu-ohjelmassa mukana olevien koulujen seinällä näkyvällä paikalla pääsisäänkäynnin yhteydessä on juliste, joka kertoo EU:n osallisuudesta järjestelmässä.

Kasvikset välipaloina, jakelu voi olla lounaan yhteydessä

7.4. Distribution of milk products in Annex V to Regulation (EU) No 1308/2013

No

Yes

Juustoissa rasvan enimmäispitoisuus 17 % ja suolan 1,2% Jogurteissa enintään 7% lisättyä sokeria.

Ruokaviraston tietojärjestelmän laskentakaava laskee tarvittaessa tuen määrän vain maitoaineesosalle.

7.5. Selection of suppliers

Suomalaisessa koulujakelujärjestelmässä tuenhakijat hankkivat tukikelpoiset tuotteet itse noudattaen voimassa olevaa hankintalainsäädäntöä. Kansallinen toimeenpaneva viranomais ei hanki jaettavia tuotteita. Tuen hakija voi olla toimittaja (meijeri tai kaupan alan yritys) tai kunta, kuntayhtymä, yritys, säätiö tai yhdistys, joka omistaa koulut ja/tai päiväkodit tai ruokapalveluista vastaava sidosyksikkö.

Liitännäistoimenpiteet ja mahdolliset tiedotus- tai arviointitoimenpiteet hankkii kansallinen toimeenpaneva viranomais tai maa- ja metsätalousministeriö. Hankinnassa noudatetaan voimassa olevaa hankintalainsäädäntöä

7.6. Eligible costs

7.6.1. Reimbursement rules

Tukea maksetaan koulumaitojärjestelmässä euroa/litra enintään 0,25 litralle per oppilas per koulupäivä. Tukitaso on korkeampi luomutuotteille kuin tavanomaisesti tuotetuille tuotteille. Tukitaso ei ylitä tuotteiden ostohintaa.

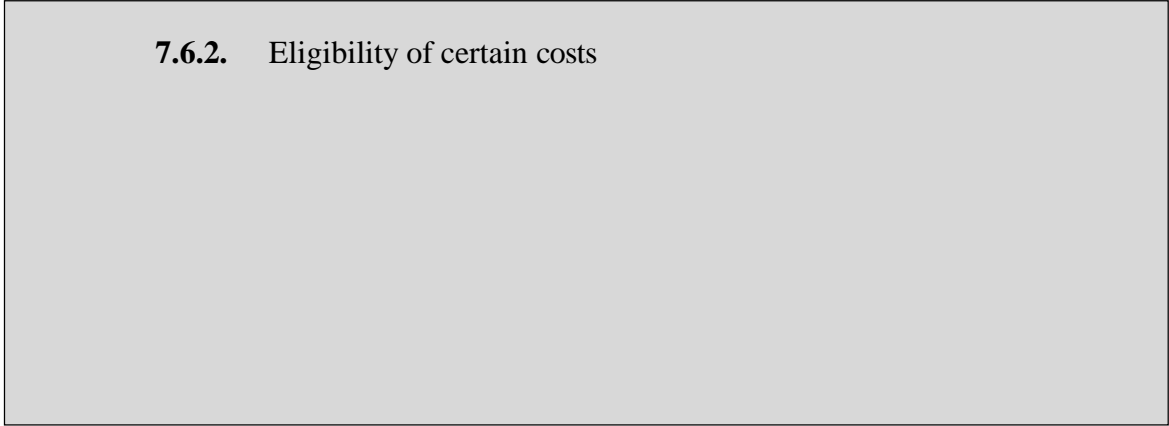
Kouluhedelmäjärjestelmässä tukea maksetaan prosenttiosuus arvonlisäverottomasta ostohinnasta. Tuen hakija ilmoittaa alimman ostohinnan ja tuotteiden kilomäärän, josta prosenttiosuus lasketaan. Tukea maksetaan enintään 0,15 kilolle per oppilas per koulupäivä.

Tuotteille ei ole asetettu ehdotonta hintarajaa. Rajaukset on tehty määrinä: 2,5 dl/oppilas/päivä maitotuotteita tai 150 gr/oppilas/päivä hedelmiä tai vihanneksia.

Julkiset hankinnat kilpailutetaan lain julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) säädösten mukaisesti.

7.6.2. Eligibility of certain costs

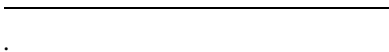
7.7. Involvement of authorities and stakeholders

Katso taulukko 7.7.1.

Yhteinen seminaari strategian suunnitteluvaiheessa

Lausuntokierros strategiasta

Vuosittain annettavan valtioneuvoston asetuksen lausuntokierros ja kokoukset

7.7.1. Authorities and stakeholders involved

			Complete Name	Involved in Planning	Involved in Implementation	Involved in Monitoring	Involved in Evaluation	Other (if yes, please specify)
Public authority/ Private stakeholder	Agriculture	Authority	Ruokavirasto	Yes	Yes	Yes	Yes	
		Stakeholder	MTK ja SLC ETL ja PTY Puutarhaliitto, Kauppapuutarhaliitto	Yes/	No	No	No	
	Health and Nutrition	Authority	THL VRN STM	Yes/	No	Yes/No NO	Yes/No No	
		Stakeholder	ETL PTY	Yes	No	No	No	
	Education	Authority	OPH OKM	Yes	No	Yes/No	Yes/No	
		Stakeholder	OAJ	Yes/No	Yes/No	Yes/No	Yes/No	
	Other	Authority	Kuntaliitto	Yes/No	Yes/No	Yes/No	Yes/No	
		Stakeholder	Pro Luomu	Yes/	No	No	No	

7.8. Information and publicity

Hankitaan tiedotustoimenpiteitä

Juliste

www.ruokavirasto.fi/koulujakelu

www.ruokatutka.fi

7.9. Administrative and on-the-spot checks

Ruokavirasto tekee kaikille saapuneille tukihakemuksille hallinnollisen tarkastuksen. Hakemuksen saapuvat sähköisesti ja kaikki päätökset tehdään sähköisessä tietojärjestelmässä.

Tietojärjestelmässä on hallinnollista tarkistusta tukevia tarkisteita ja jokainen hakemus käsitellään virkailijan toimesta tarkastuslistaa seuraten.

Koulujakelutuen vuotuisista, komission asetuksen (EU) 2017/39 artiklaan 10 perustuvista paikan päällä suoritettavista tarkastuksista vastaa Ruokavirasto

7.10. Monitoring and evaluation

Strategiakauden päättyessä arvioidaan järjestelmän toimintaa ja vaikuttavuutta.

Ruokavirasto laatii vuosittain komission asetusten vaatimusten edellyttämät valvonta- ja tilastokertomukset. Sähköinen tietojärjestelmä tuottaa suurimman osan komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/39 artiklassa 8(1) nimettyjen kertomusten komission delegoidun asetuksen (EU) 2017/40 artiklan 9(3) mukaisista seurantavelvoitteista. Muu tieto kerätään paikan päällä tehdyistä koulutuksellisten liitännäistoimenpiteiden tarkastuksista ja muista julkisista tietolähteistä.